

Yes but no but

RIITTA MIKKOLA

Tuttavani oli ulkomailla ohjaamassa produktiota. Hän sai ohjattaviltaan lempinimen ”Yes but no but”, koska oli aloittanut vastauksensa jokaiseen esitettyyn kysymykseen näillä sanoin. Ymmärrän hyvin, että näyttelijän on vaikea toimia, jos vastaus on ”Juupas eipäs vaarinhouset”. Mutta mitä sanoa, kun maailma ei ole yksinkertainen eikä yksinkertaisia vastauksia ole olemassa?

Tänä syksynä on mediassa puhuttu paljon totuuden jälkeisestä ajasta. Tässäkin lehdesssä pohditaan politiikan, median ja totuuden roolia. Ihminen on ehkä samanlainen kuin on aina ollut, mutta tiedonvälitys on viime vuosikymmeninä mullistunut. Sosiaalinen media tuo mahdollisuuksia, joista aiemmin saatettiin vain unelmoida (tai kammota).

Mikä on opettajan rooli uudessa tiedonvälityksen maailmassa? Toivoisin voivani antaa viisaan vastauksen, mutta päässäni on vain sekalaisia yhtäältä-toisaalta-ajatuksia. Vanha juutalainen sananlasku sanoo, että totuuden vastakohta ei ole valhe vaan toinen totuus. Siksi aion nyt pohtia opettajan roolia nykymaailmassa toimivan ”Yes but no but”-periaatteen mukaisesti.

Digiloikka on hieno asia. Kun oppilailta on pelit ja vehkeet, heistä tulee digitaitajia, jotka loistavat tulevaisuuden työmaailmassa. He opettavat opettajalle uusia kikkoja, ja opettaja antaa heille laajempaa ymmärrystä maailmasta. Vai onko digiloikka ennemminkin Kiinan kulttuurivallankumous? Taistellaanko digiloikassa ”neljää vanhaa” eli vanhoja aatteita, tapoja, tottumuksia ja kulttuuria vastaan? Saammeko yhtä huonot tulokset kuin kiinalaiset saivat? Vai olenko auttamaton konservatiivi, kun esitän tällaista?

Uusi opetussuunnitelma tekee oppilaasta oman oppimisensa omistajan. Opettajan ohjauksella saamme aikaan itseohjautuvia ja it-

senäisiä mutta sosiaalisesti sujuvia ja taitavia oppilaita, jotka perustavat omia yrityksiään ja nostavat Suomen taantumasta. Vai onko opettajan roolin hylkääminen enemmänkin pedagoginen heitteillejättö, jonka seurauksena paljonpuhuttu pojat jäävät vielä enemmän jälkeen? Onko niin, että toiset ihmiset tarvitsevat selkeitä käskyjä, jotta osaavat toimia? Vai olenko 1900-luvulle jäänyt reliikki, joka ei ymmärrä nykyajan ihmistä?

Ilmiöpohjainen oppiminen eheyttää oppilaan maailman. Sitä kautta poistuu nurkkakuntaisuus ja oppilas hahmottaa maailman kokonaisuutena. Ilmastonmuutos ja poliittinen populismi nähdään kokonaisuutena, joissa osataan katsoa asiaa eri näkökulmista yhdistäen taitavasti luonnontieteelliset, humanistiset ja yhteiskunnalliset seikat. Vai ovatko monialaiset oppimiskokonaisuudet koulun arkeen tungettu ylimääräinen palikka, joka ei tule mistään, ei etene mitenkään, ei päädy mihinkään eikä varsinkaan liity mihinkään? Vai olenko vain periaatteellinen kaiken vastustaja, joka ei halua muuttaa mitään, mitä on tehnyt jo viimeiset 10 / 20 / 30 (valitse sopiva) vuotta?

Yhdestä asiasta olen tässä vaikeiden kysymysten maailmassa varma. Olen kuluneen vuoden aikana nähnyt monta loppuunpalanutta opettajaa. Opettajat uupuvat, koska he haluavat uudistaa kaiken ja pysyä kaikessa mukana. Digikolmiloikka ja joka tuutista tulevien tulevaisuuden taitojen haltuunotto multitaskaten on liikaa ihmiselle, joka on kuitenkin vain ihminen. Ympäri vuorokautisen sometuksen ja digityksen keskellä on hyvä muistaa, että jos pöydällä on liikaa tavaraa, reunoilta tippuu. Liika on liikaa. Kohtuus kaikessa. Mikä ei ole oikeus ja kohtuus, se ei saata olla lakikaan.

Kirjoittaja on HYOL:n varapuheenjohtaja.